

SS-772 KRONİK MİGREN VE İLAÇ AŞIRI KULLANIM BAŞ AĞRISI BİRLİKTELİĞİNDE REZİLYANS, BİLİŞSEL ESNEKLİK VE YÜRÜTÜCÜ İŞLEV İLİŞKİLERİ

YILDIZHAN ŞENGÜL, FATMA BÜŞRA ÜLKER, EDA GÜLHAN, YİĞİT CAN GÜLDİKEN, İLKUNUR GÜÇLÜ ALTUN, DENİZ EREN BAYRAKTAR

ÇANAKKALE ON SEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ, NÖROLOJİ, ÇANAKKALE

Amaç:

Kronik migren (KM) ile ilaç aşırı kullanım baş ağrısının (KM+İAKBA) birlikteliği, ağrı yükünün ötesinde yürütücü işlevler ve psikososyal dayanıklılığı etkileyebilecek bir fenotiptir. Literatürde Dorsolateral prefrontal korteks (DLPFK), anterior singulat korteks (ACC) ve striato-prefrontal devrelerdeki yapısal/işlevsel değişiklikler, migrenin bilişsel esneklik ve rezilyansla ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Bu çalışmada klinik parametreler ile Bilişsel Esneklik Envanteri (BEE), Connor–Davidson Dayanıklılık Ölçeği (CD-RISC) ve nöropsikolojik test performansı (Stroop, Sayı Menzili Testi [SMT]) arasındaki ilişkiler incelendi.

Yöntem:

KM (n=22), KM+İAKBA (n=24) ve kontrol (n=21) grupları dahil edilmiştir. Klinik özellikler (VAS, MIDAS, atak süresi, baş ağrısı sıklığı), Stroop testi (S1–S3 süre/hata), Sayı Menzili Testi (SMT) ve öz bildirim ölçekleri (BEE, CD-RISC) uygulanmıştır. Analizler Kruskal–Wallis, Mann–Whitney U, çoklu regresyon ve Spearman korelasyonu ile yapılmıştır.

Bulgular:

KM+İAKBA'da VAS ($8,75 \pm 0,85$) ve baş ağrısı sıklığı ($58,0 \pm 21,5$) anlamlı yüksekti. Stroop süreleri (S1S ve S2S) uzamış ($p=0,0003$; $p=0,0029$) ve hata artışı eğilimindeydi. SMT geri yön performansı belirgin düşüktü ($p<0,001$). Regresyonda atak süresi, hem BEE hem CD-RISC için güçlü pozitif prediktör; KM grubunda VAS ve tanı süresi BEE'yi bağımsız olarak olumsuz etkiliyordu. KM+İAKBA'da, SMT-geri yön performansı BEE/CD-RISC ile pozitif, Stroop süre ve hata artışı ile negatif koreleydi.

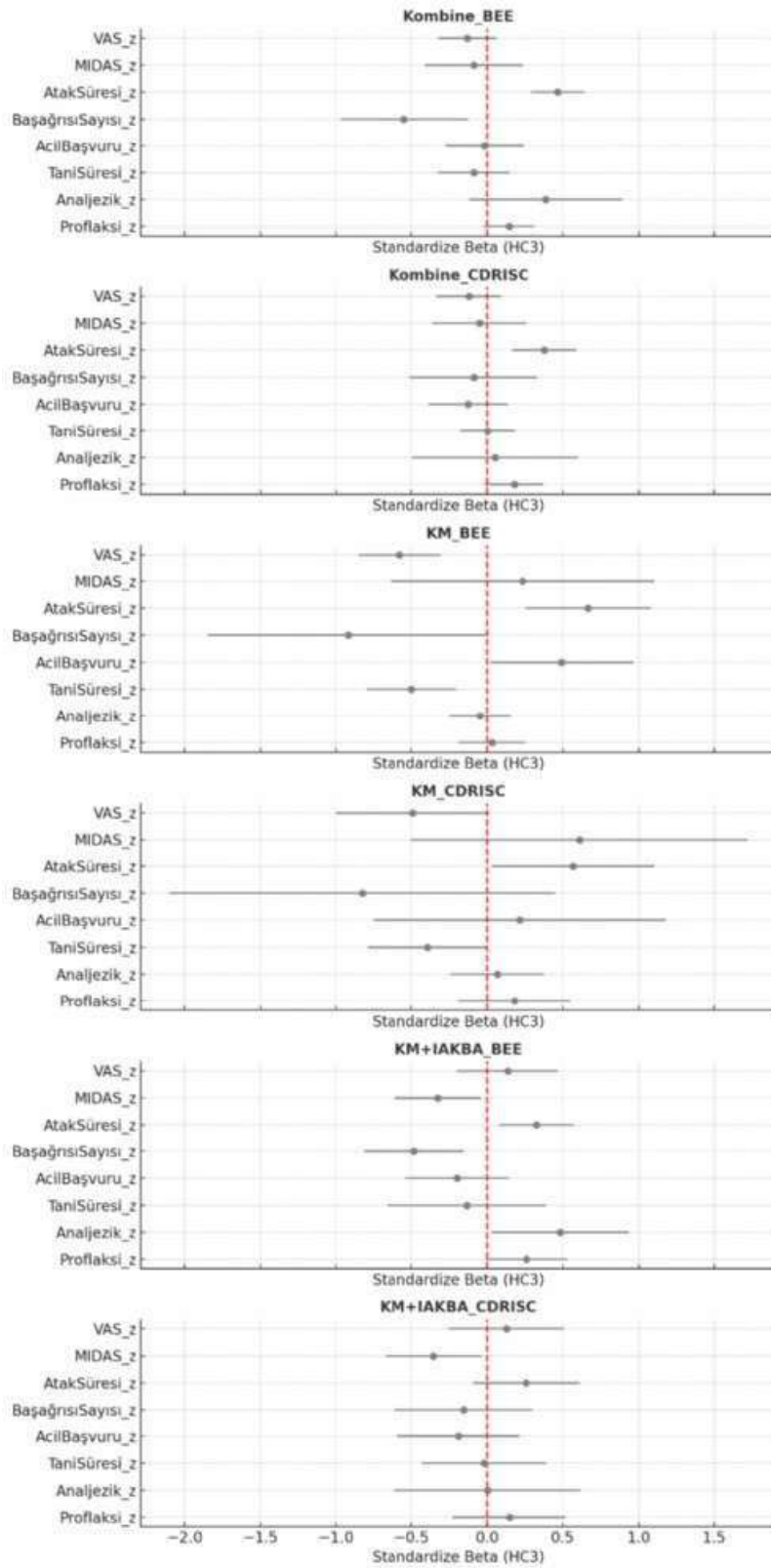
Sonuç:

KM, özellikle KM+İAKBA'da, yürütücü işlev bozukluklarının bilişsel esneklik ve rezilyans ile yakından bağlantılı olduğunu düşündürmektedir. DLPFK'nin set-shifting, ACC'nin hata izleme ve striatal ağların çalışma belleğindeki rolleri elde edilen korelasyonlarda işlevsel kırılabilirliği işaret etmektedir. Ağrı şiddeti ve sıklığının esnekliği baskılarken, atak süresinin paradoksal biçimde adaptif mekanizmaları tetikleyerek esneklik ve rezilyansı desteklemesi, migrenin yalnızca ağrı değil, bilişsel kontrol ve psikolojik dayanıklılıkla örülmesi kompleks bir beyin ağrı hastalığı olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronik migren, ilaç aşırı kullanım baş ağrısı, bilişsel esneklik, rezilyans, dorsolateral prefrontal korteks, anterior singulat korteks

KM, KM+İAKBA, KONTROL GRUPLARINDA; KLİNİK DEĞİŞKENLERİN, BEE, CD-RISC ÖLÇEKLERİNDE SONUÇLARI

KM, KM+İAKBA, KONTROL GRUPLARINDA; STROOP, SMT, BEE, CD-RISC ÖLÇEKLERİ

